

Vinduer, Døre og Lister.

Godt og billigt Arbejde.

Hugo Øster's Maskinsnedkeri,
Tlf. 216. Thorshavn. Tlf. 216.

nógvir eru teir prestar nú um stundir, ið eru Føroyingar? Ikki eru teir meir enn tveir. Tað visir ikki á, at Føroyingar leggja stórt álvara fyri dagin við sínum málsurningi, tá teir ikki royna fyrst at fáa sær prestar, sum kunna tala málið, áður teir koma fram við sjálvum málsurninginum. Tað er ein kend søk, at líka so torvunnid ið tað er hjá einum Dana at tala eitt fullgigið fóroyskt mál. Ein so mentað tjóð, sum Danir eru, mega væl siggja hvussu loygi tað er, at vit krevja málið í kirkjunar, áður enn vit hava fingið okkum prestar nokk, sum kunna handfara mál okkara. Men ikki er tað at ivast í, at tá stemningurin í Føroyum verður allur fyrri, at fáa tað fóroyska málið inn í kirkjurnar, so verða vist Danir ikki at forða fyrri tí. Teir donsku prestarnir, sum í Føroyum eru nú, vildu vist fegin latið tey kall teir sita í, tá teir kundu fingið arbeiði aftur í Danmark, til útlærðar Føroyingar, bert teir hovdu søkt. Men tá vit ongur Føroyingur fáa, so eru vit neyddir at taka danskar prestar, og vit eiga afturat at veita teimum okkara bestu tøk, fyrri at teir vilja koma til okkara, og ikki noyða teir at tala okkara mál, sum teir als ikki kenna. Tað hevði vist heldur ikki gingið, um vit høvdu fingið norskar ella isländskar prestar, at fingið teir at tala okkara mál, so at vit ongantíð atfinningar kundu gjørt til tess.

Málsurningurin, sum allir aðrir almennir spurningar, má takast frá grundini og serliga tá tað ræður um eitt slíkt stig, sum kirkjumálið, tí at ganga í kirkju er ikki bert til leik og spæl, men tað hevur nakað heilt annað dýrmælt við sær.

Vit sum hava lært okkara mál, vit kunna, um ikki annað so tá fyrri tey fólk her á landi, sum ikki hava lært tað og fegin vilja koma í kirkju, býða enn nøkur ár við at «kyla» fóroyskt mál inn í kirkjuna. Tá ein hugsar um, hvussu álvarsamur hesin spurningur er, so má hann ikki nýtast sum politisk agitation, ið ei heldur eigur maður ella partaflokkur at nýta tvingu yvirfyri kirkjuni, tí tá verður tað, sum ávíst her í blaðnum fyrri 2. oktober 1928, ikki nøkur hjartalig trúgv, sum innanfyri hana er, men bert eitt navn, hvar fólk samlast tildeils fyrri at frætta tífóndi; men tey sum eru frammalaga í mentum, eiga at laga seg eftir teim minni mentaðu, so øll kunna nýta tað andaligu føði, sum innanfyri kirkjuna er, og fáa styrk og gleði av henni.

Lati okkum fyrst fáa fóroyskar kennarar í allar teir skúlar, sum eru í Føroyum, og harnæst

fóroyskar prestar, tá fyrst kunna vit av álvara krevja at fáa okkara góða, kæra móðurmál í kirkjur okkara, og tá verður heldur einki at ivast í, at allir Føroyingar vilja vera á einum máli um, at nú er tann ið komin, at vit skulu hoyra okkara móðurmál á øllum almennum plássum á Føroyalandi.

Teir Føroyingar, sum elska sít móðurmál so nógv, at teir ikki kunna býða við at fáa tað í kirkjuna til tess, at øll, bæði ung og gomul, eru búgvín at nýta tað, hava ein góðan kans fyrri at fáa sín vilja; tann moguligeiki hevur verið umtalaður í hesum blaði seinasta ár, og tað er at stovna eina fríkirku. Tá kann meinigheitið sjálf ráða fyrri, hvat tey tala, og ikki, sum nú, tann stóra mannagávur, sum bert kemur uppí fyrri tósið skyld, og ikki fyrri at fremja kirkjunnar gagn og besta. Tá kann meinigheitið fáa sær prestar hvaðani hon vil, tí tá er ikki hin politiska fjotránin at meini.

Men æntin vit hava statskirkju ella fríkirku, so mega vit minnst til, at tey, sum minst eru mentaði, og tey, sum minst kunna gera eiga fyrsta rætt; teirra gagn og besta megu vit altíð hugsa um fyrst, æntin tað er um hvat mál vit skulu nýta í okkara kirkju, ella tað er til at hjálpa teimum á annan hátt.

Frælsi, javnaður og bróðurskapur má verða tað, sum ráðandi verður millum manna, og ongastaðni er hetta meira torvir til enn nettupp her innanfyri okkara móðurkirkju. Tað varð eisini sagt til okkara fyrstu kristnu bróðir: elskið hvønn annan sum bróðir.

Archaios.

GLOTTAR

Eftir Jákupi prósti Dahl.

Tað er eitt heppið navn, próstin hevur fingið sær til hetta virðisfulla savn av hugskotum, ið her liggur frammi sum bók.

Ein glott er altíð velkomin. Tá veðurlagið er dimt og dapurt; tá alt uttanhýsis er slavið, stírt ella ófýsi, eru vit fegin við ein glotta, eitt frív í loftinum, so at hin fagri, blái himin, við nærur hovdu gloymt, aftur kemur til sjóndar. Ein tilfukur glotti kann stundum lýsa djúpra niður enn á foldina og hold okkara, hann lýsir stundum líka niður á sálarbotn okkara, so at hugin gerst fegnari og ljósari bert av tí glottanum, sum er eitt frív í tokulofinum; men til eru eisini aðrir glottar, andaligir glottar.

Vit mannabørn ferðast andaliga sæð mest í einum dulum tokuheimi eins og krabbar við havsins botn. Vit og vísindi okkara rokka ikki mikið longri inn í hin ævinliga heim annað, enn vit krabbanna røkku inn í loftið og rúmið omanfyri sjógvín. Av og á unnast okkum tó andaligir glottar, so at vit sum í einum egnabragdi verða var við hin ævinliga heim, sum vanligast er okkum

so dapur og duldur, hóast hann ivaleyst er okkum so nær, so nær. Tilfukir glottar eru okkum hinar dýrmætastu stundir her á foldum, tí tá verða vit var við hin heim, sum er okkara rætti heimur. Tað kann vera fátækligt við tilfukum glottastundum hjá teimum flestu av okkum, og summi tykja aldri at hava nakran glottan, og teir vit fáa eru av sonnum gávur frá í erva; men ivaleyst kunnu vit við livsforslu okkara búgva okkum út til tilfukir glottastundir, og okkum kann eisini verða veitt hjálpt til at siggja glottarnar, tí ikki sær hann glottan, ið altíð vendur eyguni niðureftir.

Ein bók, sum hendan ið próstin her hevur givið okkum, kann verða sædd frá ymssum sjónarmiðum og verða róst frá øllum, tí hon hevur mangar góðar og prýðiligar stíður. Ein stoggar við hin hátførliga stílin og hitt lagaliga orðafelli, sum nýtt er í bókini, ein annar við málkynstrið og málkunnleikan, ið ljómur fram úr øllum, sum próstin hevur skrivað, ein triði nevni, hvussu snotaliga bókini er útbúgvín í hjálva, prenti og pappíri. Hetta er alt sætt, og kann vera sagt um hesa litlu bók, eins og um tað mesta. Jákup próstur Dahl hevur skrivað, men hendan bókini serstakliga hevur eitt virði, ið liggur hægri, og tað kan stýst verða sagt við hesum orðum: Hon kann hjálpa hvørjum álvarsomum lesara at fáa eyga á hinar andaligu glottarnar í hansara egna lívi. Øll stýkkini í bókini, so ymis tey annars eru, renna saman í tí eina, at fáa okkum at venda eyguni uppeftir móti himinum, móti hinum altvaldandi skapara og stjórnaða heim og jarðar. Antin vit lesa um Sóleyguna, har hetta ikki er so týðuliga ápeika, ella um hin æviga klettin, har tað er týðuliga ápeikað, so verður hugurin vendur líka beint móti tí sama miði, móti Guði.

«Glottar» peika ikki bert móti endamálinum, men hovundurin leiðir eisini lesararnar á vegin, ið forur til málið. Sum hin reyði tráðurin gjøgnum alla bókina, líka frá «Eg rætti meg frammi til» «Sanleikine», gongur tað, at Jesus er vegurin.

Hetta er hin fyrsta bókini av sínum slag á fóroyskum máli, og hon er ein bjørt byrjan, ið boðar frá góðum framhaldi. Her er ein «andaktsbók», ið hóskar fyrri nútíðarfólki í Føroyum. R.

Det danske Overhus.

Landstingsmand Patursson udtalte paa et offentligt Møde i Thorshavn, at Landstinget meget sjældent havde Møder, — en Gang om Ugen var det almindeligt, at der holdtes Møde.

De sidst modtagne Aviser meddeler, at Landstingets Møder er udsatte paa ubestemt Tid, da det mangler Arbejdsstof.

Var der ikke mere Mening i at nedlægge Landstinget for bestandigt?

Sjóvinnulánsgrunnurin.

Ikki nýtast nógv orð fyrri at prógva, hvussu neyðsýnt tað er, at vit Føroyingar fáa henda grunn. Øll hugsandi fólk her á landi vita tíverri til fullnar, at okkara vinnulívi torvar pening — nógvan pening — pening til fiskivinnu, pening til landbúnað — stutt og greitt: pening til allt. Men einastaðni má fyrst verða farið undir verkið — og man tað ikki vera mest hóskaði at byrja við at livga um sjódrift okkara? Hon er tað, ið her landinum uppi — heppast hon væl, vita øll av, og misneyðast hon — ja, tá sviður til hvørt mannikyn á hesum útskerum?

Fáir eru vit Føroyingar — ikki meir enn 25000 sálar. Og ikki verður tað meira enn stívt helvín, ið hevur aldur og fori til vinnu á sjógvni ella á landi. Strílin er øll vinna her móti mangan aðrastaðni — og lítið verður til avlops eftir mikklari móði og hörðum knossi.

Tó eitt batar ikki: at lata ganga sum best. Eingin kemur inn í nýggjar reusur, uttan hann ið hvussu er sjálvur vil ta leiðina.

Okkara sjódrift torvar betri vinnulíkindi. Men til tess kreftur peningur, Peningur til útgerð, til motorar, til alt, ið ber at tí borði: at vinna manningini liviligi kor og gera vinnuna lættari og fáa hana at kasta meiri av sær.

Ein peningagrunnur sjóvinnuni til bata má í minsta lagi verða settur til 300.000 krónur. Tað er mikil peningur fyrri ein mann ella fyrri fáar menn — men tá ið vit øll ganga í felag, verður tað ódrísi. Um hugur er at gera nakað munagott fyrri at fáa vinnulívi okkara fram, so eru vit væl forir fyrri tí, tá hvør tekur sín part, stóran ella lítlan, eftir forimuni.

Hvor lutur er setur til 100 krónur, at rinda við 10 krónum í 10 hálvár.

Um vit hugsa okkum, at 15000 eru her á landi, ið eru í vinnu á einhvønn hátt, so er óivað fimta hvørt teirra tvørt fyrri at seta 10 krónur tvær reisir um árið í ein grunn sum henda. Og tað verða tilsamans 300.000 krónur. Men sjálvt um ikki fimta hvørt vinnandi fólk tekur sín lut, men bert sætta, sjenda hvørt ella færri, so munu óivað so mong taka tveir — triggjar — fimt ella fleiri lutir, at peningurin tilsamans lættliga kemur upp í 300.000.

Føroya skipara- og navigatorfelag hevur sett seg fyrri 5000 krónur, og man Føroya Fiskimannafelag ikki siga seg undan at taka ein munagóðan lut. Hugsandi er, at eisini onnur feløg og virki veita grunninum stuðul.

Ikki er at ivast í, at tey eru mong, ið ikki beinleiðis eru í fiskivinnu, ið her vilja stýða. Her má eingin hava seg undan. Tann ið hevur ráð tekur fleiri lutir, men tann, ið lítil hevur ráðini, tekur sín eina lut. Tað soplast so mangar liggja krónur burtur um hálvárið, til bæði eitt og annað, serliga av leysum fólki, peningur, ið ikki spyrst aftur.

Men tann, ið tvær reisir um árið í fimt ár letur 10 krónur til sjóvinnulánsgrunnin, hann eigur um fimt ár 100 krónur í grunninum, og ikki bert hava hesar 100 krónur stítt fulla virði og fara — um rætt verður athorðið — at geva ávøxtur, men tað sum enn meira er vert, er at vita sær at eiga part í hesum verki, ið fer at verða vinnulívi okkara til miklan framburð.

Fyrri fyrst hugsa vit okkum, at lánini helst verða dríftlár, men so við og við sum grunnurin mennist vil hann veita hjálpt til allan framburð í sjóvinnu. Og verður so munurin á sjóvinnulánsgrunninum og øðrum peninggrunninum her á landi tann: sjóvinnulánsgrunnurin verður ikki settur á stovn fyrri at vinna luteigarum pening meira enn bankarentu. Tann vinningur, ið verður har átyvir, skal verða nýttir til at styrkja grunnin við.

Av hesi orsök verður sjóvinnulánsgrunnurin fásari til at veita

einum álitandi manni lán, enn nú, ið eitt bráfangis lán oft ikki fæst og sjáldan uttan nógv av stóra og tunga trygging.

Føroya skipara- og navigatorfelag tekur sær uppá at standa til svars fyrri at peningurin, so við og við sum hann kemur inn, verður settur í sparikassa ella banka. Tá ið 100.000 kr. eru innkomnar, verða luteigararnir stendur til fundar til at samtykkja skipan og virkisteyri fyrri lángrunnin og velja nevnd til at standa fyrri honum, og hevur Føroya skipara- og navigatorfelag síðani einki annað við grunnin at gera enn aðrir luteigarar. A fundinum eigur hvør luteigari atkvøðurátt eftir lutum sínum.

Vit hava tað álit á Føroya fólk, at her verður væl undirtekið. Við smáum lutum eru vit her for fyrri at stovna ein peninggrunn, ið vil vera øllum landinum til gagns, og teimum, ið lutir taka, til sóma og heiður. Tað álvara og tann eldhugi, ið fundarfólk ið aðalfundinum í Skiparafelaginum fagnaði uppskotinum við, gevur okkum treysti um eitt gott úrslit.

Um stutta tíð verða listar sendir út um landið. Latið tá loysunarorðini vera: Hvar vinnandi maður og kvinna í Føroyum sín lut í Sjóvinnulánsgrunninum!

Tann 21. januar 1029.

Føroya skipara- og navigatorfelag.

Sýsluformannavali. Til teir sóknarformenn, sum ikki enn hava sent inn úrslitið úr sýsluformannavaliinum í teirra sóknum, verður hervið boðað frá, at stemmurnar verða samantaldar 27. januar, og at vit listar, sum koma inn aftaná henda dag, ikki koma uppi tal.

Sjóvinnulánsgrunnurin. Tað er eitt stórtingið og týðningarmikið verk, sum Føroya skipara- og navigatorfelag er farið undir at fremja. Tær lýsingar til innbjóðing til peningateknningar, sum í blaðnum hava staðið nú, er ikki hitt fyrsta stigið til opinbera sýning av hesum máli, sum eg unni allan góðan frama.

Skipara- og navigatorfelagið hevur fyrr roynt at fremja málið gjøgnum lótingið; men tað eydnaðið ikki á tann hátt, sum tilkælað var, hóast tann fjølmenta nevnd, sum málið hevdi til viðgerðar og saman sett var av monnum úr øllum flokkum bæði uttan- og innan-tings, kom við einmæltum uppskoti. Sambandsoddamenninir á tingi, harrarnir Effersøe og A. Samuelsen, loydu seg fyrri tvørt (av politiskum grundum, væl saktans), og teimum eydnaðið at forkoma nevndaruppskotinum. Tað uppskot, sum teir av neyð finga samtykt, og sum menn stemmaðu fyrri, tí at lánslogin tó skuldi verða galdandi framvegis, var bert tað sama sum fyrr hevði verið í øðrum lagi.

Lótingið hevur enn sama mál til viðgerðar, men fyrri endan á tí er tianverri langt upp at siggja, tí hevur Skipara- og navigatorfelagið tikið sær um reiggj, at fremja málið sum eina felagsfritøku, og tað er hugnaligt, at menn, sum standa mitt í einum vinnuvegi, taka seg saman í felagsskap sínum vinnuvegi til frama, tí tað er í grundini tað einasta, sum ber hin rætta framburðsandan í sær. Hitt treka og stírvna lóggávu-